

չբուրած՝ մէկ ուրիշին տնեւն ու գոգեբը , դատական վճռով ամուսնի հանուելով ծախուեցան անվճար մնացած պարտքերու փոխարէն եւ ինքը իր սեփական տունները ուրիշի ձեռքով վերադարձնելու , ինքզինքը ճանակ հռչակելէ յետոյ , Այսպէս վերջացաւ Société Commerciale Ethiopienneը որու հետքը այսօր չ'երեւնար :

Այստեղ հաստատուած թանձրամիտ շահամոյնեբու իրայտառկութիւնները զայնքալուծութեան կը հասնին , իրենցմէ մէկը հոս ամէն տեսակ խայտառկութիւններ ընելէ յետոյ , վերջերս եւրոպա կը մեկնի քանի մը հարիւր հազար ֆրանքի քրէտի գտնելու յոյսով : Իմացուեցաւ որ այցաքարտեր տպագրել տուած է եղբի ֆրանսերէն գրեթով եւ այս վերադարձութեամբ Fournisseur de sa Majesté Ménélik II, Empereur d'Ethiopie, եւ վիթխարի կնիք մըն փորագրել տուած : Բայց չկրնալով խարել եւրոպացիները՝ գիմած է մաքսանենգութեան , զարձակալ Մենելիք կայսեր անուան չափազործելով Այս բոլորը իմանալով Մենելիք կայսրը զայրացած է , ինչպէս նաեւ չվրիպելով ֆրանսական կառավարութեան աչքէն՝ կէս ճամբան մնացեր է , անպատուութիւն քերելով նաեւ ձիպութիի զփաղղ հազդաթակահիւններուն :

Եթէ ունինք միւլիթարութիւն մը այս երկրի մէջ , ան ալ այն է որ մէկ քանի երիտասարդ Հայեր , այս վերջին տարիներու մէջ հաստատուելով , հակառակ նախանձառ թանձրաժողովներու իրենց առիւնը զրած բոլոր արգելքներուն , միացնելով իրենց ճարպկութիւնը ինքնօգնութեան ու սեփական աշխատանքի , յաջողութիւն փայլուն գիրքեր շինել :

Կը մաղթեմ որ իրենց յաջողութիւնը բազմապատուի , — եւ իրենց օրինակին ալ հետեւողներ ունենայ , որպէս զի հայ «գործի մարծի մարդ»-ու այդ հին տրպարը ջնջուի աշխուս :

ձիպութի

ՀԵԹՈՒՄ՝

Լեռակի ափին խողովայնից կանգնած ,
Նըրա ջինջ ձոցում արջաւնք եմ թափում :
Սիրածս , լըճա՛կ , ափիդ չերեւա՛ց :
Հետքն եմ կորցրել , տես , լաց եմ լինում : —
Ահա խաղացին ջրերը վէտ-վէտ ,
Ջեփեւը քսեց հըսկայ քարափին .
Ջեփեւն ու կոհակ՝ իմ վըշտին անգէտ՝
Ուրախ հեղալով զարկեցին ափին :

Բե՛ր յոգնած արտիս , հովի՛կ , զով ու բոյր .

Այրել են նըրան սիրոյ խոցն ու ցաւ .

Ինձ թանկ է ա՛յ յ. քան քո քնքուշ համոյր . . .

Բայց հովն ինձանից հեռու սըլացաւ :

Ասողի՛կ , ի՞ր հոգուս ցոլք տուր երկընթեց .

Նըսեմ է այնտեղ , չըկայ չող ու լոյս : —

Ասողի՛կը սանեց , թաղեց պայծառ գիծ . . .

Դե՛հ , դարձի՛ր չընա՛ղ զի փափի արտիս յոյս .

Սիրոյ արւարտս :

Ժընէվ

Գ. ԱՆՈՓԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

—

ՀիՄԱՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԻՑՆԵՆ . — Ողբացեալ Լէոն Մարիյեթի եւ իր կնոջ բարեկամները սրտայոյզ գաղափարն ունեցած են այդ երկու պնիւն էականերուն յիշատակը յաւերժացնելու համար , բարեգործական հիմնարկութիւն մը հաստատել : Բացած են հանգանակութիւն մը , կազմելու ճամար գումար մը որուն տոկոսովն ամէն տարի աղքատ ուսանող մը , ու եւէ ազգէն ֆրանսական Համալսարանին աշակերտելու միջոց ունենայ :

«Գրեթե՛ կը գրեն հանգանակութեան կազմակերպչները՝ կոչին մէջ զոր ուղղած են Մարիյեթի բոլոր բարեկամներուն , թէ ի՛նչպիսի գատեր անոնց մօտ ջերմ պաշտպանների կը գտնէին . միջազգային խաղաղութեան , կեդոնքութեան ժողովուրդներու պաշտպանութեան , ընկերական արդարութեան , աջօրամուտութեան գէ՛մ պայքարի գատերը : Իրաւունք չունինք մեր բարեկամներուն հաւատարակա սիրելի եղող այս գատերուն մէջէն մին ընտրել եւ անոր ի նպաստ մասնաւորել մեր ձեռնարկը : մեր ջանքը պիտի կորսնցնէր այն նկատարիքը զոր կ'ուզեցէ տալ անոր , այն է յուշապահ պանդմը գործի մը որ Լէոն Մարիյեթին եւ իր կնոջը միանգամայն սիրելի ըլլաւ , մտերմա՛մական գործի մը որ երկուքին ալ անձնաւորութեան գրոյմը կրէր : Արդ , կար վայրկեան մը ուր սրկին Մարիյեթի հրապոյրն ու հաւաքեալտար բարութիւնը կը միանային , նախա՛սիրուած գործի մը համար , գիտունին պայծառատես մտածումին ու գործիչին յամառ ճիգին : Ամէն անոնք որ կըրած են մասնակցել Լէոն եւ Ժան-Մարի Մարիյեթի տանը մէջ չա՛

բաթ օրերու եղբայրական երեկոյթներուն, գիտեն որ անոնց ձեռքը մասնաւոր բարեկամութեամբ մը կը բացուէր ազգային անառք ուսանողներուն որոնք խորհուրդէ մը, զազ-դուումն մը, բարեկամութեան մը կարօտն ունէին: Այդ էր մեր բարեկամներուն ամենէն մշտանուն մասնորոշիւնը, — օգնել այդ պատահներուն եւ օրորոշներուն: Եր անոնց շատ նեղութեան կամ վնասութեան անցընէին կեանքի այդ շրջանը որ իրենց համար ամենէն զօնալիք եղած էր:

«Մտածեցինք ուրիշի որ ուսանողներուն միտք բաց եղող այդ տան յիշատակը պահպանելու համար, մեր առաջին պարտականութիւնն էր կենդանի պահել մաս մը այն համայնաբանական եղբայրութենէն զոր մեր բարեկամները երազած եւ ապրած էին: Եւ ձեռքի կ'առաջարկենք յստկացնել եկամուտն այն գումարին զոր պիտի կազմենք ձեր ամենաօգտակար ցութեամբ, եւ որուն մատակարարութիւնը պիտի յանձնենք Բարիքի Համայնաբանին, Դրպարութեանց ծառայութիւն կամ Բարձր Ուսմանց Դպրոցին (կրօնական գիտութեանց բաժին) հետեւող ուսանողի մը օգնելու, առանց սնդի: Պատեցի կամ աղբի խորութեան, Ամէն տարի, այսպէս, լեւոն եւ ժան-Մարի Մարիքիէ պիտի վերապրէին, խորհրդապահ աջակցութեան ժեսթով մը, այն միջնադարին մէջ ուր կը գործէին եւ կը յուսային զեռ ա'լ աւելի վիճանմանօրէն գործել: ... »

Պէտք չունինք յիշեցնելու մեր ընթերցողներուն թէ ո'րքան մեծ տեղ մը բռնած են հայ ժողովրդին ցաւերը Մարիքիէ եւ իր կնոջ մտահոգութիւններուն մէջ, եւ թէ ինչպիսի անձնուէր ու աղցեցիկ աջակցութիւն մը բերած են անոնք մեր դատին: Կը հրաւիրենք մեր ազգակիցները մասնակցել այս սրտաշարժ հանգամանակութեան, — ապացուցանելու համար որ մենք գիտեցք յարգանք ու երախտագիտութիւն յայտնել մեր ցաւերն ամոքելու ջանացող ազնիւ հայաստաններու յիշատակին:

Հանգամանակութիւնը կազմակերպողներուն մէջ կան Պիեռի, Պիւրսոնի, Կլէյն, Խար. Լըվէրի, Կապրիէլ Մունոյի, Ֆրեմբերգե Բասիլի, Ժան Ռեն-վիլի, Շարլ Րիշէի պէս անձնաւորութիւններ, նուիրատուութիւնները պէտք է զրկել հետեւեալ հասցէին՝ Mr. Jean Schlumberger,

78 Rue d'Assas, Paris.

ԲԱՐԻՋԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ. — Պ. Ա. Անարոնեան, ծանօթ գրագէտը, վերջեա Գաֆէ վոլթէրի մէջ հաւաքելով Բա-

րիզէ հայ ուսանողները, հրաւէր կարդացած է անոնց որ իրենց անշարժութիւնը թափանցիկ վերապահ, վերակազմին իրենց ուսանողական Միութիւնը մեր քաջատուած էր «Բայալեան Կրեկոյթ»-էն ի վերու Եւրոպայի Հայ Ուսանողաց Միութեան ձեռնարկներուն աջակցին իրենց ուժերուն չափով: Բարիքի հայ ուսանողներէն անոնք որ ներկայ գտնուած են այն բանախօսութեան, որոշած են վերակազմել իրենց Միութիւնը, եւ զայն մշտական գործօն յարաբերութեան մը մէջ դնել Եւրոպայի Հայ Ուսանողաց Միութեան հետ:

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք պ. Անարոնեանը այս գեղեցիկ նախաձեռնութիւնն ունենալու ըլլալուն համար, եւ կը մաղթենք որ Բարիքի հայ ուսանողները այսուհետեւ գիտնան պահպանել իրենց Միութիւնը, առանց պէտք ունենալու որ Անարոնեաններ նեղութիւնը յանձն առնեն իրենց յիշեցնելու պարտականութիւնը զոր ունին իրենք իրենք հանդէպ:

ԲԱՐԻՋԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵՂՈՐՈՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻ — Բարեղի Հայոց Բարեկցութեան Ներկայութեան երեկոյթի շնորհունեցաւ մարտ 18ի իրիկունը, Սալ տէ-գէն-ձե-նէօր սիւրիլի մէջ, Պ. ա'նթութիւնը ալ Գոնաթան երեկոյթները իր հովանաւորութիւնը չընդունաւ էր երեկոյթին, ու պ. պ. Ռուսենէ ու Տըրի Գոնէն պատուոյ զօնթիւթէն անդամակցել յանձն առած էին, բայց երեքն ալ ներկայ չէին՝ զօրազղաբար՝ երեկոյթին, Բաւական հոծ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը, մեծ մասամբ Հայ:

Պ. Ռուսեն-Սիւրիլ արտասանեց, հրաշալի կերպով, Հիւնկոյի «Մաղաւաթաբիւն արժիւը», եւ տիկին Էլկոն, Օքերայի մեծագոյն երգչուհիներէն մին, անուշազական արուեստով մը երգեց Մասնէյի «Նէլլ»-ը: Եւ Շիւպերթի մէկ «Մեթոսի»-ն: Օր. Տաֆթի, Օքերա-Գոնթէն, պ. Կորտ, Գոն. սէրվաթուարի աշակերտ, եւ ուրիշ մէկ քանի արուեստագէտներ երգով կամ արտասանութեամբ մասնակցեցան երեկոյթին: Պ. Ֆնտըլեան երգեց մէկ քանի հայերէն երգեր, «Արեւի թռչուն»-ը: Տիկին Սըլկոն-Վէպէր եւ օր. Տիւլիւր, Գոնթի-Ֆրանսէզէն, եւ օր. Աքթէ, Օքերային, խոստացած էին մասնակցել երեկոյթին: Բայց չէին կրցած ներկայ գտնուել:

Երեկոյթին ամենամեծ զարդերէն մէկն եղաւ օր. Ճանըմեան, երիտասարդ հայ դաշնակահարուհին որ վերթիւղի առաջնակարգ յատկու-թիւններ ցոյց տուաւ Շոքոնէն եւ Լիւսիէն մէկ մէկ կտոր նուազելով: